

Hope College

Hope College Digital Commons

Van Raalte Papers: 1840-1849

Van Raalte Papers

9-30-1846

Letter from O. G. Heldring to G. Groen van Prinsterer

O. G. Heldring

Simone Kennedy

Follow this and additional works at: https://digitalcommons.hope.edu/vrp_1840s

The original documents are held in the National Archives of the Netherlands. This digitized material is intended for personal research/study only. The original documents may not be reproduced for commercial use in any form or by any means, electronic or mechanical, without permission in writing from the [National Archives of the Netherlands](#).

Recommended Citation

Heldring, O. G. and Kennedy, Simone, "Letter from O. G. Heldring to G. Groen van Prinsterer" (1846). *Van Raalte Papers: 1840-1849*. 95.

https://digitalcommons.hope.edu/vrp_1840s/95

This Book is brought to you for free and open access by the Van Raalte Papers at Hope College Digital Commons. It has been accepted for inclusion in Van Raalte Papers: 1840-1849 by an authorized administrator of Hope College Digital Commons. For more information, please contact digitalcommons@hope.edu.

September 30, 1846

A letter of O. G. Heldring to G. Groen van Prinsterer, urging him to promote emigration to the Dutch colonies and not North America. Heldring disagrees with what Hendrik P. Scholte is doing. "There are numerous adventurers and frauds in North America...I'd rather live in Java...I believe that the thousands of poor fellows who follow Scholte are people of whom one would say: What can you ever do with that folk?" Heldring claims to know very few people who want to go to America.

Printed original in the Groen van Prinsterer Archives, Den Haag, Koninklijke Bibliotheek, Rijksarchief, Zuid Holland, item 1044, pp. 746-747.

Translation by James Kennedy

30/9 '46

1044. O. G. HELDRING AAN GROEN, 30 Sept. 1846¹⁾.

----- In mijne gemeente openbaarde zich Gods werk op zulk eene verblijdende wijze dat ik ook daarvan niet zwijgen mag. Verslag over de opwokking in Hemmen en omgeving. Wij denken niet aan Noord-America. Uw woord was mij een hard woord bij de laatste vergadering²⁾: eer onze Regeering verandert ten opzigten onzer coloniën zullen onze armen lang van honger gestorven zijn. Was dat een woord des geloofs? God kan en de Regeering veranderen en de armen redden. Maar aan ons is het, geloof ik, ernstig door te dringen tot den troon van onzen Koning den loop der landverhuizing te rigten naar onze coloniën. Nu is de tijd daar. Vele zijn genegen te gaan, waarheen men hen wijst. Helaas! het is meest insolide volk. Ds. Scholte en zijne vrienden hebben zoo niet onder de armen verkeerd als ik, anders zouden zij zich gewacht hebben aldus zich tot de armen in betrekking te stellen. De man, wiens boedel op is, grijpt naar allea. Leg in hem neder woorden van oproer, zij komen tot vlammen uit te barsten. Ik heb in mijne armenbemoeijingen altijd de zijde der Regeering met die des volks trachten te vereenigen. Ik had bij beiden zelden eere of vreugde. Doch ik vond Goddank de weinige die ik zocht, de kinderen Gods. Noord-America wemelt van avonturiers en bedriegers — daar gaat men heen. Ik woonde liever op het Tenggergebergte op Java. Zie Aylva Rengers³⁾, laatste nos. van het tijdschrift voor onze coloniën⁴⁾. — Doch ik heb geen wensch. Ik sta liefst van verre en wacht op den Heer. Onlangs zeide mij de Heer Gefken dat hij gehoord had dat de menschen hier zelfs niet gezaaid hadden vanwege de hoop op landverhuizing. Het getal dergenen uit deze streek die begeeren naar Noord-America te gaan is weinig. Ook niet een van degenen met dewelke ik nu 20 jaren verkeerd heb, heeft mij over Noord-America gesproken. Twee Roomsche families. — Het zijn mogelijk gissingen, maar ik geloof, dat de duizende armen bij Scholte enz. menschen zijn waarvan men zeggen moet: wat is er met zulk een volkje te beginnen? In de Tieler Bommelerwaard zijn dorpen waar eene schrikkelijke overbevolking is. Doch ook daar zoude genezing te brengen zijn wanneer men slechts degenen die gaarne naar onze Oost wilden vertrekken gelegenheid daartoe gaf. — Ik geloof zoo zeer als iemand dat men niet grote rust de zaken moet beschouwen die ons thans omgeven. De wereld vergaat, die daar zijn van deze wereld, zijn dood in zonden en ongerechtigheid, laat toch de dooden hunne dooden begraven⁵⁾; maar zal de Christen zich er mede belasten alle die dooden aardsch welzijn te bezorgen? Neen bekeering, wedergeboorte! — Als er een tijdelijke nood is, nu dan helpt men eens weder, gaat die voorbij dan ziet men eens rond wat het wrocht. Ach! er keert zoo zelden een van die 10 weder⁶⁾! — Ik heb Ds. Scholte geschreven en gevraagd of hij toch niet liever nog eens over onze

1) Uit [Hemmen].

2) Vgl. p. 744, noot 4.

3) L. H. W. baron van Aylva Rengers (1795-1866); 1814 luit. inf.; 1826 kap.; 1848 luit.-kol.; 1852 kol.; 1853 adjudant van den Koning; 1855 gen.-maj.

4) L. H. W. baron van Aylva Rengers: *Onuitgegeven dagboek, geschreven gedurende een verblijf op Java, van het jaar 1827-1830 in Bijdragen tot de kennis der Ned. en vreemde koloniën*, 1846, p. 260/83: *De gelukkige landstreek*: bezoek aan Probolinggo en Bezooki (= de gelukkige landstreek); p. 412/52: *Tengger* (= veiligheid, rust): bezoek aan Tengger van Probolinggo uit. Klimaat zeer mooi, niet kouder dan 50° F., niet warmer dan 70° F.

5) Vgl. Matth. 8 : 22; Luc. 9 : 60.

6) Vgl. Luc. 17 : 12/9: genezing van tien melaatschen.

Koninklijke Bibliotheek
Den Haag
Groen v. P. nummer 1044

Oost wil peinzen. Dat hij vragen mogt om een hoek gronds in het Tenggerberge, er is nog geene bepaalde vraag geschiedt. Daar is een liefelijk Europeisch klimaat. Daar zijn geen tijgers. Het konde misschien vergund worden. Laat ons toch zien onze broeders te overreden. In Noord-America komt alleen de arme teregt. Scholte wordt er ongelukkig. — Wat zegende de Heer mijnen arbeid voor arme gevangene meisjes! Een dient er nu bij mij. Twee wonen er om mij heen. Een bij Gangel. Ik heb er veel vreugde van. God heeft hier de weg gebaad. Soms is dat wonder moeilijk wat wij zoeken. Wat God zoekt gaat vanzelf. Niet waar? De Heer is groot en wij zijn het maaksel Zijner handen. Ook betaamt het ons wedergeboorte en vergeving beide geloovig uit Zijne hand aan te nemen. — Eerlang komt er een stukje van mij uit: Binnen en buitenl. Colonisatie 1). — Tot over 14 dagen 2).

1045. MEVROUW GROEN AAN J. T. BODEL NIJENHUIS, 1 Oct. 1846 3).

Ja, lieve vrienden! met smart vernamen wij de tijding van het beroep van Rutgers van der Loeff 4); zou het niet roeping en pligt zijn jegens God en de gemeente om bij het aflezen van dien naam te protesteren 5)? Hier is geen twijfel omtrent de overtuiging en prediking; het gedrukte stuk 6) bewijst genoegzaam wat hij denkt; de behandeling van den catechiseermeester Maatjes 7) te Groningen bewijst hoe men daar de stem die voor den Heer opkomt, zou wenschen te smoren; en zouden wij toch stil mogen blijven? en niet evenals de Heer Obreen tegen Opz[oomer] 8) spreken naar de overtuiging onzer consciëntie, als in tegenwoordigheid des Heeren? Denkt er toch over, geliefde vrienden! en Hij zelf die ons wijsheid geeft, verlichte, bestiere u en Prof. R[utgers] en allen die gij liefhebt, en die Zijn grooten Naam wenschen te verheerlijken in uwe stad. — Hoe is 't mogelijk dat Ds. Dermout die plag te zeggen „mijne ziel is beroerd bij het lezen van *Waarheid in Liefde*” bij de uitgave zijner preek 9) niet eene vrije, volmondige verklaring aflegt van zijn geloof en tevens eene getrouwe, ernstige afkeuring der ontzettende dwalingen, die reeds in zoo vele gemeenten zijn doorgedrongen, en van zoo vele preekstoelen worden verkondigd. Ja, hierover moesten onze zielen ontroerd en beschaamd wezen, dat zoo weinige stemmen worden vernomen om openlijk getuigenis te geven aangaande de Godheid van den Heere Jezus Christus en van den Heiligen Geest,

1) *O. G. Helderling: Binnen- en buitenlandsche kolonisatie, in betrekking tot de armoede, Amsterdam, 1846.*

2) Op de vijfde vergadering der Chr. Vrienden, 13 Oct. 1846.

3) Uit [Wassenaar]. Van Oud-Wassenaar.

4) A. Rutgers van der Loeff, vgl. p. 468, noot 1, was op 22 Sept. 1846 te Leiden be-roepen in de vacature, ontstaan door het overlijden van Ds. J. Dermout.

5) Inderdaad diende Bodet een door hem en 18 andere Leidsche gemeenteleden onder-teekend protest, gedateerd 29 Oct. 1846, bij den Kerkeraad in. Het stuk is gedrukt in *Stukken, betreffende de beschuldiging tegen de leer en de beroeping van Ds. A. Rutgers van der Loeff*, No. 4, Leyden, 1847, p. 5/11; vgl. Groen van Prinsterer: *Over het verwijt van werkeloosheid aan de Christenen in de Kerk in Vereeniging: Chr. Stemmen*, I, 1847, p. 469/80, m.n. p. 480/2.

6) Vgl. p. 468, noot 1 en 3.

7) Vgl. no. 661.

8) Vgl. *Mr. H. Obreen: Het geloof, de eenige weg tot de waarheid. Brief aan Mr. O. W. Opzomer, hoogleeraar te Utrecht, over zijne redevoering de Wijsbegeerte den mensch met zich zelven verzoenende*, Leiden, S. en J. Luchtman, 1846.

H. Obreen (1810-1880); sinds 1837 notaris te Leiden; vgl. *BW*.

9) *I. J. Dermout: Tiental leerredenen*, Dordrecht, 1846.

September 30, 1846

Translation
By *Simone
Kennedy*

Letter of O. G. Heldring to Groen van Prinsterer

Groen Van Prinsterer Archives, Koninklijke Bibliotheek,
Rijksarchief, Den Haag, the Netherlands, item 1044, pp. 746-747

In my congregation God's works were revealed in such a joyful way that I cannot keep silent about this (report on the revival in Hemmen and surrounding area). North America is not in our minds. Your words seemed rather harsh at the last meeting: "By the time our government changes its policies towards the colonies our poor will have died of starvation." Were these words of faith? God can change the government **and** change the poor. For us it is most important to go even before the throne of the King to try to steer the stream of immigrants towards our colonies. Now is the time to do so. Many people are willing to go, wherever one tells them to. But unfortunately, most of them are not very reliable. Rev. Scholte and his friends have not dealt with the poor as much as I have, otherwise he would have more cautiously proceeded. When his possessions are gone a man takes everything. Give him words of rebellion, they will produce flames of fire. In my contacts with the poor I have always tried to couple the interest of the government with that of the people. Both gave me little reason to rejoice. But, thanks to God, I found few whom I had searched for: the children of God. There are numerous adventurers and frauds in North America, that is where they go. I'd rather live on the Tengger Mountains on Java. Read Aylva Renger in the latest issues of the journal for our colonies. But I have no desires, I prefer to stay on a distance and wait for the Lord. Recently Mr. Gefken told me that the rumor goes that the people here have not even sowed, because they hope to

emigrate. The number of people from this region wanting to go to North America is low. None of the people with whom I have had regular contact in the last 20 years has spoken with me about North America. Two Roman-Catholic families. It is probably just a guess, but I believe that the thousands of poor fellows who follow Scholte are people of whom one would say: "What can you ever do with that folk?" There are villages in the Tielser Bommelerwaard region with tremendous overpopulation, but even there healing could be brought by just give people who desire so the opportunity to go to the Dutch East. I am deeply convinced that we should take our time to consider the matters which are before us. The world is passing, the people of this world are dead in their sins and unrighteousness, "let the dead bury their own dead". Should Christians burden themselves and try to give the dead earthly welfare? No, conversion and rebirth! When there is temporary need, one quickly helps out again, but when the need has passed, look around to the fruits it has produced -- only seldom one of the ten will show up again. I have written the Rev. Scholte and asked him if he possibly would reconsider the East, and ask for a little piece of land on the Tengger Mountains. I have not yet heard of a request. In the Tengger Mountains one finds a lovely European climate, there are no tigers. The request might be granted, let us try to persuade our brothers. In North America only the poor will be found and Scholte will be unhappy there. The Lord has blessed my work with imprisoned girls so much! One of them currently serves us and two others live in the same area, one serves the Gangel's. It has given me much to rejoice over, God lead me here. Sometimes his miracles are not what we looked for, what He does simply happens, isn't that true? The Lord is great and we are clay in his hands. It suits us to accept rebirth and forgiveness faithfully from his hands. Before long one of my articles will appear in *Binnen en Buitenlandse Colonisatie*. I'll write you again in 14 days.